Олімпіадні завдання
З польської мови
9 клас

Czytanie ze zrozumieniem

Ilość punktów –_____ / 29 p

I. Przeczytaj tekst i dopasuj tytuły do akapitów.

_____ / 5p

Dzieciństwo Henryka Lekarz i dyrektor Dziecięce pisanie Lata szkolne Dzieci i ich prawa

1_____

Jego prawdziwe imię i nazwisko to Henryk Goldszmit. Nie wiadomo, kiedy dokładnie się urodził - w 1878 lub w 1879 roku, ale miejscem była na pewno Warszawa. Kiedy Henryk był mały, jego rodzina (która miała żydowskie pochodzenie) była w dobrej sytuacji finansowej, więc często zmieniała miejsce zamieszkania i prowadziła komfortowe życie. Jednak, niestety, atmosfera w domu nigdy nie była dobra. Henryk czuł się bardzo samotny, nie miał bliskiego kontaktu ani z matką, ani z ojcem, ani też z siostrą.

2_____

Większość dzieci w tamtych czasach uczyła się w domu, ale Henryk nie. Kiedy miał 7 lat zaczął naukę w prywatnej szkole, która przygotowywała do gimnazjum. W tej szkole najważniejsza była surowa dyscyplina i nauczyciel, który dominował nad uczniami, a oni się go bali i czuli, że nie są traktowani sprawiedliwie. Kiedy Henryk był w gimnazjum, jego rodzina zaczęła mieć coraz większe problemy finansowe. Ojciec chorował psychicznie i kontakt z nim był coraz mniejszy, więc młody chłopak pomagał mamie i siostrze - pisał do gazet i dawał korepetycje. Zaczął też intensywnie interesować się literaturą i bardzo dużo czytał. W 1896 roku zadebiutował w tygodniku satyrycznym jako autor tekstu o wychowaniu dzieci, a tekst podpisał pseudonimem Hen. Dwa lata później zdał maturę i zaczął studia lekarskie.

3_____

Ważnym momentem w życiu Henryka był rok 1900, kiedy to opublikował tekst pt. Dzieci i wychowanie i również podpisał go pseudonimem, tym razem Janusz Korczak. I właśnie tak został zapamiętany. Po studiach zaczął pracę jako pediatra w szpitalu. Miał też prywatną praktykę lekarską, a za leczenie tych, którzy byli biedni, nie brał pieniędzy. W 1912 roku został dyrektorem Domu Sierot w Warszawie. Było to miejsce opieki dla dzieci żydowskich, w którym stosował autorski, oryginalny program wychowawczy. Siedem lat później powstał Nasz Dom dla dzieci polskich. Obie instytucje miały być „domem pracy i szkołą życia".

4_____

W Domu Sierot i Naszym Domu dzieci organizowały swój samorząd, czyli rodzaj parlamentu dla małych, sądy, specjalne dyżury i tworzyły swoją gazetkę. Korczak chciał dla nich stworzyć świat, który miał być miniaturą świata dorosłych i w ten sposób przygotować dzieci do późniejszego życia. Ważne były 3 elementy: opieka nad dzieckiem, wychowanie do samodzielności i prawa dziecka. Korczak traktował najmłodszych jak partnerów i uwielbiał z nimi dyskutować o życiu. Prowadził także badania nad ich rozwojem psychofizycznym i społecznym, co stało się bazą jego nowatorskiej koncepcji pedagogicznej. W kolejnych esejach Starego Doktora (często był tak nazywany przez dzieci) np. Jak kochać dziecko? Dziecko w rodzinie napisał, że dziecko ma wiele praw, a najważniejsze z nich to prawo do tego, by było tym, kim jest. Co ważne, nie była to popularna koncepcja, a Korczak starał się za każdym razem zaakcentować, że dziecko nie należy do dorosłych, ale jest samodzielną jednostką. Tego chciał nauczyć również rodziców, przyszłych pedagogów i nauczycieli. Często występował ze swoją koncepcją w audycjach radiowych (które były chętnie słuchane) i publikował kolejne książki (Król Maciuś Pierwszy, Król Maciuś na wyspie bezludnej, Kiedy znów będę mały).

5_____

Od 1926 roku do wybuchu II wojny światowej (1 września 1939 roku), Korczak był także redaktorem „Małego Przeglądu" - pisma, które co tydzień było dodawane do żydowskiego dziennika. Pismo powstawało z autentycznych listów i materiałów, które przysyłały dzieci i młodzież. Korczak prosił, aby dzieci pisały o tym, co się dzieje w ich życiu, jakie mają problemy, o czym nie mogą rozmawiać z rodzicami albo kolegami – tego również nikt wcześniej nie wymyślił...

II. Zaznacz poprawną odpowiedź

_____ / 6 p

1. Prawdziwe imię Korczaka to:
a. Janusz
b. Józef
c. Henryk.

2. Henryk Goldszmit miał:
a. dobre kontakty z rodzicami
b. dobre kontakty tylko z siostrą
c. złe relacje i z rodzicami, i z siostrą.

3. Korczak był z zawodu:
a. nauczycielem
b. lekarzem
c. pisarzem.

4. Korczak pisał książki:
a. tylko dla dzieci
b. tylko dla dorosłych
c. dla dzieci i dorosłych.

5. Stary Doktor otworzył:
a. dom tylko dla polskich dzieci
b. dom dla polskich i żydowskich dzieci
c. dom tylko dla żydowskich dzieci.

6. „Mały Przegląd" był:
a. gazetą dla dzieci
b. audycją radiową
c. kolejną książką Korczaka.

III. Przeczytaj teksty na różne tematy i podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach. Następnie zaznacz właściwe odpowiedzi.

_____ / 10 p

1. Dobiegła końca budowa pierwszej tarnowskiej trasy rowerowej. Wszystkich miłośników dwóch kółek ucieszy fakt, że to dopiero początek **(rowerowego, rowerowa, rowerowych)** inwestycji w mieście. Do końca przyszłego roku oddamy rowerzystom do użytku 7-kilometrową sieć tras.

Z tekstu wynika, że tarnowscy rowerzyści

a) wcześniej nie mieli w mieście tras rowerowych.
b) korzystają obecnie z siedmiu tras rowerowych.
c) cieszą się z kolejnej trasy w swoim mieście.

2. W poniedziałek uczniowie naszej szkoły włączyli się do corocznej ogólnopolskiej akcji Narodowe Czytanie, której pomysłodawcą w 2012 roku był Prezydent Polski. Tegoroczna edycja odbyła się w **(czasie, czasom, czasach)** zajęć lekcyjnych.

Z tekstu wynika, że Narodowe Czytanie

a) trwało w szkole przez kilka dni.
b) zapoczątkował Prezydent Polski.
c) odbywa się w tej szkole od 2012 roku.

3. W sobotę odbył się ważny mecz piłki nożnej. Początek spotkania był bardzo emocjonujący, ale żadna drużyna nie zdobyła gola. Dopiero w drugiej połowie gospodarze strzelili pierwszą bramkę. Ostatecznie mecz zakończył się **(zwycięstwo, zwycięstwem, zwycięstwa)** gospodarzy.

Z tekstu wynika, że

a) gospodarze wygrali mecz.
b) wszystkie gole padły w pierwszej połowie.
c) goście zdobyli więcej bramek.

4. Rozpoczął się drugi etap modernizacji parku miejskiego. Dla odwiedzających oznacza to, że już za kilka miesięcy pojawią się nowe **(alejka, alejki, alejką)** oraz nowoczesny plac zabaw. Przypomnijmy, że to pierwsza taka odnowiona strefa wypoczynku w naszej dzielnicy od pięciu lat.

Z tekstu wynika, że odwiedzający park:

a) wcześniej nie mieli żadnej strefy wypoczynku w dzielnicy.
b) wkrótce będą mogli skorzystać z nowych obiektów w parku.
c) już teraz mogą bawić się na nowym placu zabaw.

5. Dzisiaj w mieście otwarto pierwszy energooszczędny budynek szkolny. Władze zapewniają, że to dopiero start programu ekologicznego dla placówek oświatowych. W ciągu dwóch lat planuje się ocieplenie i **(modernizację, modernizacją, modernizacji)** kolejnych pięciu szkół.

Z tekstu wynika, że:

a) w mieście otwarto pierwszy z kilku planowanych obiektów ekologicznych.
b) wszystkie pięć szkół przeszło już proces modernizacji.
c) do tej pory w mieście nie było ani jednej szkoły.

IV. Przeczytaj tekst wywiadu z młodą polską piosenkarką Viki Gabor i dopasuj – zgodnie z przykładem – usunięte z tekstu fragmenty.

_____ / 8 p

Dziennikarz: Po pierwsze, gratuluję wygranej w konkursie „Szansa na sukces". Teraz będziesz reprezentować Polskę [__A__]PRZYKŁAD. Gotowa do walki?
Wiktoria Viki Gabor: Dziękuję. Tak, jestem gotowa. Udział w konkursie [_____]1, ale traktuję go jako dobrą zabawę.
Dziennikarz: Fani Eurowizji reagują na twoją piosenkę „Superhero" [_____]2. Opowiada ona o ekologii. Dlaczego zdecydowałaś się nagrać numer poświęcony tej tematyce?
Wiktoria Viki Gabor: Uważam, że to już ostatni moment, żeby poruszać otwarcie ten temat. My, młodzi ludzie, musimy [_____]3, ponieważ razem jesteśmy silniejsi.
Dziennikarz: Masz dopiero kilkanaście lat, a zna cię każdy w Polsce! Jak reagują [_____]4?
Wiktoria Viki Gabor: Przyjaciele wspierali mnie od samego początku. Zawsze [_____]5. Otaczam się ludźmi, którzy są do mnie serdecznie nastawieni. To dla mnie bardzo ważne.
Dziennikarz: Skąd u ciebie tak [_____]6?
Wiktoria Viki Gabor: Od najmłodszych lat miałam z nią kontakt, zawsze była obecna w moim domu. Pamiętam, że kiedyś moi rodzice [_____]7 i wtedy po raz pierwszy usłyszeli, jak śpiewam. Byli w szoku!
Dziennikarz: Viki, nie pozostaje mi nic innego, jak życzyć ci powodzenia na Eurowizji! **Wiktoria Viki Gabor**: Dziękuję bardzo, [_____]8!

Na podstawie: https://kultura.onet.pl/muzyka/wywiady-i-artykuly/eurowizja-junior-2019-rozmowa-z-viki-gabor-wywiad-zmloda-piosenkarka/npbrf1p

A	PRZYKŁAD na Eurowizji Junior
B	zacząć wspólnie działać
C	zorganizowali niewielkie karaoke
D	twoi znajomi i przyjaciele
E	bądźcie wtedy ze mną
F	trzymają za mnie kciuki
G	to wielka odpowiedzialność
H	wielka pasja do muzyki
I	z wielkim entuzjazmem

Poprawność gramatyczna
Ilość punktów –_____ / 53 p

I. Proszę uzupełnić teksty podanymi słowami w odpowiednim przypadku.

_____ / 17 p

Gdybym znał dobrze język polski…

Uczę się polskiego od _____ (**rok**)[1], ale nie jestem zbyt systematyczny. Chciałbym mieć więcej czasu na _____ (**nauka**)[2], jednak to nie jest takie proste. Mam dużo _____ (**obowiązek**)[3], zarówno w pracy, jak i w domu.
Kiedy brakuje mi _____ (**motywacja**)[4] do nauki, przypominam sobie, w czym pomogłaby mi dobra znajomość języka polskiego. To sprawia, że znowu chce mi się uczyć. Gdybym znał dobrze język polski, przede wszystkim mógłbym rozmawiać po polsku z _____ (**rodzic – liczba mnoga**)[5] mojej żony. Mógłbym bez _____ (**problem**)[6] załatwić w Polsce różne sprawy. Teraz, gdy jesteśmy u _____ (**rodzice – liczba mnoga**)[7] żony, czuję się jak dziecko, bo ona wszystko za mnie załatwia. Jest moją _____ (**tłumaczka**)[8] w _____ (**sklep**)[9], w _____ (**restauracja**)[10] czy na _____ (**dworzec**)[11]. Chciałbym też lepiej poznać polską kulturę. Gdybym znał dobrze język polski, mógłbym czytać książki _____ (**polski autor – liczba mnoga**)[12] w oryginale. Rozumiałbym, co mówią _____ (**aktor – liczba mnoga**)[13] w filmach, i wiedziałbym, o czym śpiewają _____ (**piosenkarz – liczba mnoga**)[14]. Rozumiałbym wiadomości w _____ (**radio**)[15] i w _____ (**telewizja**)[16]. A może nawet znalazłbym _____ (**ciekawa praca**)[17] związaną z językiem polskim?

II. Proszę podkreślić właściwą formę czasownika.

_____ / 12 p

Zbyszek: – Cześć, Adam! Co tu **(robiłeś / zrobiłeś / <u>robisz</u>)**?
Adam: – Cześć, Zbyszek! **(Umówiłem się / umawiałem się / umawiam się)** [1] tu z Leszkiem – Mamy razem iść do biblioteki. Słuchaj, właśnie **(skończę / skończyłem / kończyłem)** [2] czytać tę książkę – chcesz pożyczyć?
Z: – O, chętnie. Dziękuję!
A: – Co dzisiaj robisz?
Z: – Po obiedzie **(piszę / napiszę / pisałem)** [3] list do profesora, ale potem – nie wiem.
A: – Może **(kupiliśmy / kupujemy / kupilibyśmy)** [4] prezent dla Eli?
Z: – Prezent dla Eli **(kupiłem / kupowałem / kupię)** [5] już wczoraj, ale w naszym klubie **(wystąpi / występował / wystąpił)** [6] wieczorem kabaret TAK. Możemy się wybrać.
A: – Dobrze, ale potem jak zwykle **(pójdziemy / idziemy / chodzimy)** [7] na placki, bo będę głodny.
Z: – Jasne. Jakie masz plany na długi weekend?
A: – Miałem zamiar **(pojechać / dojechać / jeździć)** [8] do domu, ale rodzice wczoraj **(wyjechali / wyjeżdżają / jadą)** [9] na tygodniową wycieczkę do Madrytu, więc chyba zostanę w akademiku.
Z: – A może **(wybieralibyśmy się / wybierzemy się / wybieramy się)** [10] razem w góry?
A: – Boję się, że będzie tam masa ludzi, a nie znoszę tłumu. Coś **(wymyślimy / wymyśliliśmy / wymyślamy)** [11] – mamy jeszcze trzy dni! O, idzie Leszek. Dziś jest punktualnie, ale wczoraj **(czekałem / zaczekałem / poczekałem)** [12] na niego pół godziny.

III. Proszę uzupełnić tekst poprawną formą wyrazów w nawiasach (stopień wyższy przymiotników i przysłówków) zgodnie z podanym przykładem.

_____ / 5 p

Przykład: Być może, gdzie indziej są ziemie ***<u>piękniejsze</u>*** (piękny)
I noce gwiaździstrze i ranki _____. (jasny)[1],
Być może bujniejsze, _____ (zielony)[2] jest zieleń

i ptaki w gałęziach śpiewają _____. (wesoło)[3]
Być może, być może, że wszystko jest _____ (dobry)[4]
- i ptaki, i gwiazdy, i śpiew i powietrze
Być może gdzie indziej...
lecz sercu jest _____ (drogi)[5] piosenka nad Wisłą piasek Mazowsza.

S. R. Dobrowolski, Być może

IV. Proszę wybrać odpowiedni spójnik dla każdego zdania: <u>i, a, albo, czy, ale.</u>

_____ / 5 p

Przykład: Kupię dzisiaj chleb **i** bułki.

1. Wolicie oglądać film w kinie ..... w domu?
2. Znam język angielski, ... nie znam francuskiego.
3. Anna uczy się historii, ... Piotr geografii.
4. W weekend pojadę do babci ..... zostanę w domu i poczytam książkę.
5. Czy to jest pies sąsiada ..... twój?
6. Na deser zjemy lody ..... owoce.
7. Ten telefon jest tani, ... tamten bardzo drogi.
8. Chciałem kupić tę kurtkę, ... nie miałem wystarczająco dużo pieniędzy.
9. Nie pamiętam– spotykamy się dzisiaj ..... jutro?
10. Dzieci bawią się w ogrodzie ..... głośno śmieją.

V. Uzupełnij brakujące przyimki

_____ / 9 p

w, na, do, z, ze, od, przy, pod, przed, za, o

Niektóre przyimki można wykorzystać więcej niż jeden raz

<u>W</u>[0] niedzielę rano Tomek obudził się i wszedł ___[1] pokoju. ___[2] pokoju było bardzo jasno. Chłopak podszedł ___[3] okna i popatrzył ___[4] ulicę. Zobaczył psa, który leżał ___[5] drzewem i marzył ___[6] kości. Potem Tomek wszedł ___[7] łazienki, żeby się umyć. Po śniadaniu wyszedł ___[8] domu i poszedł ___[9] przystanek autobusowy. ___[10] przystanku spotkał kolegę ___[11] szkoły. Razem pojechali ___[12] centrum handlowego. ___[13] sklepie kupili prezent dla swojej koleżanki. Po południu Tomek pojechał ___[14] dziadka i dostał ___[15] niego ciekawy prezent. Kiedy wrócił ___[16] domu, położył klucze ___[17] stole ___[18] kuchni.

VI. Proszę uzupełnić zdania poprawną formą zaimka osobowego podanego w nawiasie:

_____ / 5 p

1. Pamiętam o _____ (ty) i zawsze chętnie ci pomogę.
2. Nie czekajcie na _____ (ja), będę trochę później.
3. Ewa kupiła nową sukienkę i od razu _____ (ona) założyła.
4. Wczoraj spotkałem Marka i dałem _____ (on) bilet na koncert.
5. Czy chcesz pójść z _____ (my) do kina w ten weekend?
6. Wszyscy bardzo za _____ (wy) tęsknimy!
7. Przepraszam, ale nie rozumiem _____ (ty) – możesz powtórzyć?
8. Usiedliśmy w kawiarni tuż obok _____ (oni).
9. Babcia przygotowała dla _____ (ja) pyszny obiad.
10. Dzieci bawią się w ogrodzie, a pies biega za _____ (oni).

КЛЮЧ

9 клас

ВАРІАНТ 1

Czytanie ze zrozumieniem (29 p)

I. Przeczytaj tekst i dopasuj tytuły do akapitów (5 p)

1. Dzieciństwo Henryka
2. Lata szkolne
3. Lekarz i dyrektor
4. Dzieci i ich prawa
5. Dziecięce pisanie

II. Zaznacz poprawną odpowiedź (6 p)

1. **c** (Henryk)
2. **c** (złe relacje i z rodzicami, i z siostrą)
3. **b** (lekarzem)
4. **c** (dla dzieci i dorosłych)
5. **b** (dom dla polskich i żydowskich dzieci)
6. **a** (gazetą dla dzieci)

III. Przeczytaj teksty na różne tematy i podkreśl poprawną formę wyrazów podanych w nawiasach. Następnie zaznacz właściwe odpowiedzi (10 p)

1. **rowerowych** | Відповідь: **a**
2. **czasie** | Відповідь: **b**
3. **zwycięstwem** | Відповідь: **a**
4. **alejki** | Відповідь: **b**
5. **modernizację** | Відповідь: **a**

IV. Przeczytaj tekst wywiadu z młodą polską piosenkarką Viki Gabor i dopasuj usunięte z tekstu fragmenty (8 p)

1. **G** (*to wielka odpowiedzialność*)
2. **I** (*z wielkim entuzjazmem*)
3. **B** (*zacząć wspólnie działać*)
4. **D** (*twoi znajomi i przyjaciele*)
5. **F** (*trzymają za mnie kciuki*)
6. **H** (*wielka pasja do muzyki*)
7. **C** (*zorganizowali niewielkie karaoke*)
8. **E** (*bądźcie wtedy ze mną*)

Poprawność gramatyczna (53 p)

I. Proszę uzupełnić teksty podanymi słowami w odpowiednim przypadku (17 p)

1. roku
2. naukę
3. obowiązków
4. motywacji
5. rodzicami
6. problemu
7. rodziców
8. tłumaczką
9. sklepie
10. restauracji
11. dworcu
12. polskich autorów
13. aktorzy
14. piosenkarze
15. radiu
16. telewizji
17. ciekawą pracę

II. Proszę podkreślić właściwą formę czasownika (12 p)

1. **Umówiłem się**
2. **skończyłem**
3. **napiszę**
4. **kupilibyśmy**
5. **kupiłem**
6. **wystąpi**
7. **pójdziemy**
8. **pojechać**
9. **wyjechali**
10. **wybierzemy się**
11. **wymyślimy**
12. **czekałem**

III. Proszę uzupełnić tekst poprawną formą wyrazów w nawiasach (stopień wyższy) (5 p)

1. jaśniejsze
2. zieleńsza / bardziej zielona
3. weselej
4. lepsze
5. droższa

IV. Proszę wybrać odpowiedni spójnik dla każdego zdania: i, a, albo, czy, ale (5 p)

1. **czy** (або **albo**)
2. **ale**
3. **a**
4. **albo**
5. **czy**
6. **i** (або **albo**)
7. **a**
8. **ale**
9. **czy**
10. **i**

V. Uzupełnij brakujące przyimki (9 p)

1. **do**
2. **W**
3. **do**
4. **na**
5. **pod**
6. **o**
7. **do**
8. **z**
9. **na**
10. **Na**
11. **ze**
12. **do**
13. **W**
14. **do**
15. **od**
16. **do**
17. **na**
18. **w**

VI. Proszę uzupełnić zdania poprawną formą zaimka osobowego (5 p)

1. tobie
2. mnie
3. ją
4. mu
5. nami
6. wami
7. cię
8. nich
9. mnie
10. nimi